

Theologia Scholastica Secundum Viam Et Doctrinam D. Thomæ Aquinatis, Doctoris Angelici

In Celebri Archiepiscopali Benedictina Universitate Salisburgensi, methodo
& norma ibidem usitata publicè tradita, & in IV. Tomos digesta ; Qvorvm
Primvs Tractat De Deo Vno Et Trino, Deq[ue] Creatura Angelica ...

Mezger, Paul

Augustæ Vindelicorum, 1695

§. II. Definitio Thomistica futuri.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73455](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73455)

3. Suppono tertio tanquam de fide certum, futura non tantum certa, quæ necessariam habent connexionem cum suis causis, sed etiam contingentia, quæ contingenter & fallibiliter connectuntur, sub Divina scientia objecto contineri, contra quam olim cum Ethnicis compluribus existimabat Cicero l. 2. d. nat. deorum, asserens, eos solum effectus & eventus à DEO cognosci, qui à causis naturalibus pendent. Hoc quippe evincunt plurima S. Script. testimonia, quibus futurorum contingentium scientia DEO asseritur, ut pl. 138. Dan. 15. Is. 14. unde Tertull. 2. contr. Marc. *Præscientia*, inquit, *DEI tot habet testes, quot fecit prophetas*. Et S. August. 5. d. Civ. c. 9. *Conferri esse DEO M. & negare præscientiam futurorum, apertissima insania est*. Ratio quoque est, quod nec DEUS haberet infinitam scientiam, nisi omne cognoscibile comprehenderet, nec infinitam de rebus providentiam, nisi ipsius cognitioni etiam futura contingentia subijcerentur. Quod non modò de futuris contingentibus, à nulla conditione pendentibus, sed etiam conditionatis, & à conditione quamvis nunquam ponenda & purificanda pendentibus dicendum esse, constat exiis, quæ seq. disp. trademus.

4. Suppono quarto. Quamvis non tantum ratio clara intuitionis, sed etiam aliqua certitudo & infallibilitas divina scientia ex parte objecti in præsentiam & coexistentiam rerum in æternitate referri possit, eò quod nihil dum existit, non existere, atque adeò divinam scientiam fallere possit; tamen hanc rerum præsentiam nec esse adæquatam, nec ultimam rationem certitudinis in scientia futurorum: Non adæquatam, quia contingentia futura purè conditionata certò sciuntur à DEO, quamvis nullam habeant præsentiam in æternitate; quippe nunquam extra causas ponenda: Non etiam ultimam, quia nisi præsupponatur res in sua duratione futura, non habet, unde æternitati divine coexistat. Ideo quippe res futura DEO sunt in æternitate præsentia, quia æternitas suà simultaneà mensuratione continet omnem inferioris durationis & temporis differentiam: ergo nisi res in aliqua parte & differentia temporis futuræ supponantur, non est, unde ab æternitate DEI contineantur, atque ita resolvit Eminentiss. noster Aguirre in Monolog. tract. 3. disp. 46. se. 2.

§. II.

Definitio Thomistica futuri.

5. Communior Recentiorum, ut viam sternat definitione, futurum definit, esse illud, quod modò non habet, sed habebit existentiam in tempore subsequenti: ita ut essentia futurationis nihil aliud dicat, quam negationem existentia pro ipso tempore futurationis, & ipsam existentiam postea ponendam. Unde docent primò. In futuratione rerum duo instantia comprehendi, quorum unum se habet veluti terminus à quo, alterum veluti terminus ad quem. In priori instanti, quo res enuntiat futura, non magis est, quam res possibilis, ut enim D. August. l. 11. Confess. c. 14. & seq. *Quod autem nunc liquet & clares, neque futura*

sunt, neque præterita. In secundo instanti res futura etiam non est, sed erit, quando illud ipsam instans erit, in quo fore supponitur.

Unde docent secundò. Denominationem futuri non esse desumendam ab aliqua præfenti formalitate, sed per habitudinem ad illud instans, in quo erit, cum de præfenti res futura nihil sit; idèoque rectius dici de futuris, quod *existent vel erunt*, quam quod *sint futura*.

Docent tertio. Dupliciter rem dici determinatam, vel indeterminatam. Intrinsicè & formaliter, ac rursus extrinsicè & casualiter. Intrinsicè & formaliter quodlibet est determinatum per suammet entitatem: & in hoc nulla est, ajuunt, differentia inter actum liberum, & necessarium: quia non minùs amor DEI v. g. liberè elicitus, est per suammet entitatem formaliter limitatus & determinatus ad certam speciem & individuum actus, quam calor, quem ignis efficit necessariò, per suammet entitatem sit determinatus formaliter ad speciem & individuum caloris. Extrinsicè & casualiter aliquid est determinatum per extrinsicam denominationè à sua causa, & in hoc est differentia inter actum actum liberum ac necessarium: actus enim liber, quia procedit à causa determinata, est etiam extrinsicè & casualiter determinatus: contra actus liber est extrinsicè indeterminatus, quia procedit à causa indifferente.

Ex hoc deducunt & Docent quarto: veritatem de futuro contingenti, non minùs esse formaliter determinatam, quam de futuro necessario. Si enim primum instans & terminum à quo futuri contingentis consideres, sic neutrum est in se formaliter; si posterius instans, & terminum ad quem, tunc pari determinatione intrinsicè uterque effectus correspondebit huic instanti, pro quo enuntiat futurum, & sola manet differentia quoad determinationem extrinsicam.

Docent quintò, ex duabus propositionibus contradictoriis de futuris contingentibus v. g. *Antichristus erit*, *Antichristus non erit*, non minùs alteram esse determinatè veram, vel falsam, quam de præsentibus & præteritis. v. g. *Antichristus fuit*, quia sicut veritas hujus propositionis habetur ex suppositione instantis præteriti, in quo de præfenti fuit verum dicere; *Antichristus est*, habuitque objectum intrinsicam determinationem suæ veritatis, ita hæc propositio *Antichristus erit*, habet suam veritatem ex suppositione instantis futuri, in quo hæc propositio de inesse (*Antichristus est*) erit vera, & habebit intrinsicam determinationem. Quando Aristot. in l. 1. de interpret. contrarium sensit, ajuunt, illum vel fuisse locurum de veritate & falsitate propositionum in ordine ad nos, non ad cognitionem divinam, vel esse *errorem ipsius Theologo non curandum*. Ita ferè sentiunt RR. cum Veckeno disp. 18. c. 4. & tandem ex horum omnium suppositione concludunt, cum ex duabus propositionibus de futuris contingentibus altera ab intrinsicè debeat esse determinatè vera, altera determinatè falsa; eandem quoque veritatem divinæ cognitioni, quippe quam nullum verum & cognoscibile latere potest, antecedenter ad omne decretum objici: sive illa videat immediatè in se ipsis, sive in sua essentia tanquam specie, vel speculo repræsentante.

CON.

6. **CONCLUSIO.** *Futurum rectè definitur, id quod est determinatum in causa ad habendam existentiam in duratione sequenti. sive ut alii suspensius: quod nondum habet existentiam in se ipso, habet tamen illam in causis preparatis & ordinatis ad hanc ipsi conferendam in tempore subsequenti. Ita S. Th. ejusque sequaces.*

7. Probatur primò authoritate D. Augustini, de corrept. & grat. c. 9. & 6. de gen. ad litt. c. 17. dicentis: *DEUM futura facere, nihil aliud esse, quam eorum causas preparare, & tract. 105. DEUS omnia futura predestinavit.*

8. Probatur secundò clarà authoritate Ang. Doct. hica. 13. alio, inquit, modo considerari contingit, ut est in sua causa, & ita consideratur ut futurum. Etenim q. 16. a. 7. ad 3. *Illud quod nunc est, ex eo futurum fuit, antequam esset, quia in causa sua erat, ut fieret. unde sublata causa non esset futurum illud fieri.* Et paulò pòit: *ea que sunt, non semper fuit verum esse futura, nisi quatenus in causa sempiterna fuit, ut essent futura. que quidem causa solus DEUS est.* Item q. 2. d. ver. a. 12. in c. & ad 7. *Cum dicitur, hoc est futurum, designatur ordo, qui est in causis illius rei ad productionem eius.* Similia habet q. 12. de ver. a. 10. ad 2. & alibi.

9. Probatur terciò impugnatione opinionis Adversariorum. Potest aliquid esse & dici futurum, quod tamen nunquam erit, sive de quo nunquam verificabitur esse in tempore præsentis: ergo non est verum, tantùm illud esse futurum, quod aliquando erit. Antecedens probatur primò ex Philosopho 2. de gener. te. 64. dicente, *quod futurus qui incidere, non incidet.* Et l. divinat. per somn. c. 2. *omnino non omne fit, quod futurum est.*

Secundò probatur experientià & authoritate script. in qua continentur propositiones de futuro, quarum tamen eventus non fuerunt secuti. Ita Is. 38. dicitur, *Dispone domui tue, quia morieris tu, & non vires.* Jonæ 2. *Adhuc 40. dies & Ninive subvertetur.* & tamen neuter eventus fuit subsecutus, quia causæ, in quarum præparatione futuri erant isti eventus, fuerunt immutatæ & impeditæ.

10. Probatur quartò hâc ratione: denominatio futurationis, seu quòd aliqua res sit determinatè futura, non potest esse rei denominatæ intrinseca, nam res futuræ pro statu futurationis in se ipsis nihil sunt, ac proinde secundùm omnia sibi intrinseca sunt indifferentes ad esse & non esse: imò incapaces ad recipiendam realem intrinsecam denominationem, ergo tantùm potest esse denominatio extrinseca; sed non aliunde quàm à causa, cum alia forma denominans non sit assignabilis. Si à causa, tunc non ab illà ut indeterminatè & indifferente, quia determinatus effectus requirit causam determinatam: neque ab ipsa ut habente solam virtutem & potentiam producendi, quia sic effectui tantùm tribuit denominationem possibilem, ergo ab illa ut ordinatè & determinatè ad producendum effectum.

11. Probatur quintò. Per illud res futuræ in esse & statu futuri formaliter constituuntur, per quod formaliter extrahuntur à statu puræ possibilitatis ad statum existentie postea habendæ (in hoc enim

possibilia & futura pariter distinguuntur à præsentibus & præteritis, quòd nec habeant, nec habuerint actualem existentiam, differunt autem, quòd possibilia ut sic sint indifferentia ad accipiendam existentiam, futura verò non sint indifferentia, sed determinatè ad illam accipiendam) atqui res futuræ formaliter extrahuntur è statu possibilitatis per præparationem & determinationem causæ. ergo. Minor probatur: quia hoc formale distinctivum à statu possibilitatis vel esset negatio præsentis existentie, vel tempus præcedens rei existentiam, vel utrumque unà cum habitudine ad existentiam postea obtinendam, vel tandem determinatio causæ. Non rei negatio & tempus præcedens, quia utrumque est indifferens ad esse & non esse rei pro tempore sequenti, & sic reperitur in re merè possibili: non etiam habitudo, quia cum tempus & negatio sint ex se indifferentia, illa determinatè habitudo ipsis non alunde, quàm ex causarum præparatione & determinatione convenire potest, quod ipsum in quarto membro disjunctionis inferitur.

Dices fortè: formam denominativè constitutivam rei futuræ esse existentiam postea habendam. Sed contra est primò, ut illa existentia, que actu nihil est, potius sit habenda, quàm non habenda, debet habere ab aliquo distinctivo à statu puræ possibilitatis, sed hoc non est nisi præparatio & determinatio causæ. ergo.

Contra est secundò. Res verè realiter denominatur futura etiam ab æterno ante omnem existentiam præterentem, ut affirmat S. D. præcit q. 16. a. 7. sed non potest talis denominari, nisi propter reale prædicatum, ipsam distinguens à re merè possibili, quod non est existentia, que nondum est posita extra causas.

§. III.

Corollaria quadam ex dictis.

Inferes ex dictis primò: sicuti duplex est determinatio causæ, una fallibilis & impedibilis, altera infallibilis & impedibilis; ita effectus aliqui sunt simpliciter futuri, qui nimirum habent infallibilem determinationem in causa, alii tantùm sunt futuri secundùm quid, & cum addito, in determinatione causæ. Respectu causæ primæ omnia futura sunt simpliciter futura, quia hujus determinatio ab alia causa falli aut impediri nequit. At verò causæ secundæ, quia falli & impediri possunt vel à primâ causa, vel aliquando ab aliis causis secundis; ut fructus arboris pruina, grandine, &c. ideo non tribuunt effectui denominationem futuri simpliciter, sed tantùm futuri secundùm quid. Et ex istis futuris aliqua sufficiunt ad rationem scientiæ propriè dictæ, scilicet illa, que habent necessariam determinationem in causis secundis, non nisi divinitus impedibilem, sicut est eclipis solaris; aliqua verò solummodò cognitionem conjecturalem terminant, si nempe ab aliis causis secundis impediri possint: Quomodo de futuro arboris fructu non nisi conjecturale iudicium formamus, quia vento, grandine, &c. impediri potest.

Inse.